

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi sotilasvammalain 6 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi niitä sotilasvammalain säännöksiä, jotka koskevat kunnan sotainvalideille järjestämien eräiden sosiaalihuoltolain mukaisten palvelujen korvaamista. Nykyisten säännösten mukaan korvataan kunnalle valtion varoista kotipalvelujen järjestämisestä aiheutuneet kustannukset silloin, kun kotipalveluja annetaan sotainvalidille, jonka sotilasvammalain mukainen haittaste on vähintään 30 prosenttia. Vastaavasti korvataan laitoshuollosta aiheutuneet kustan-

nukset. Sen sijaan asumispalvelujen järjestämisestä aiheutuneita kustannuksia ei korvata. Esityksen tarkoituksena on laajentaa korvausjärjestelmää koskemaan myös sosiaalihuoltolain mukaisia asumispalveluja.

Esitys liittyy valtion vuoden 1991 tulo- ja menoarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 1991.

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset

Sotilasvammalain (404/48) nojalla myönnetään valtion varoista korvausta sota- tai asevelvollisuuspalveluksesta tai niihin rinnastettavista olosuhteista aiheutuneen ruumiinvamman, sairauden, kuoleman tai katoamisen johdosta. Sotainvalideja on noin 42 000. Heidän keski-ikänsä on noin 72 vuotta.

Sotainvalidien korvausturva on järjestetty sotilasvammalain nojalla. Keskeiset sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut järjestetään kuitenkin osana kuntien yleisiä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja. Sotainvalidit tarvitsevat vanhusväestölle suunnattuja palveluja, kuten laitoshuollon palveluja, asumis- ja kotipalveluja.

Vuoden 1986 alusta lukien kunnalle tai kuntainliitolle on korvattu sotilasvammalain nojalla valtion varoista laitoshuollon palvelut sekä

sosiaalihuoltolain (710/82) mukaiset kotipalvelut ja kansanterveyslain (66/72) mukaiset avosairaanhoidon palvelut silloin, kun sotainvalidin sotilasvammalain mukainen haittaste on vähintään 30 prosenttia. Korvaukset kunnalle maksaa tapaturmavirasto.

Kotipalveluna voidaan järjestää ja vastavasti korvata kunnalle sosiaalihuoltolain nojalla järjestetyt kotipalvelut. Tällöin kotipalveluna voidaan järjestää kodinhoitajan tai kotiavustajan antamaa kodissa tapahtuvaa avustamista ja huolenpitoa sekä erilaisia tukipalveluja, kuten ateriat-, vaatehuolto-, siivous- ja kuljetuspalvelua. Kotipalveluna voidaan maksaa myös kotihoidon tukea.

Kodinhoitajan tai kotiavustajan antamat palvelut korvataan kunnalle keskimääräisten kustannusten mukaan. Tukipalvelut korvataan maksamalla kunnan tai kuntainliiton vahvistama sosiaalipalveluista perittävistä maksuista annetun asetuksen (887/83) 2 §:n 2 momentis-

sa tarkoitettu maksu kaksinkertaisena. Laitoshuollosta syntyneet kustannukset korvataan keskimääräisten kustannusten mukaisina. Silloin, kun kunnalle korvataan valtion varoista mainituista palveluista aiheutuneet kustannukset, ne ovat sotainvalidille maksuttomat.

Sosiaalihuoltolain 17 §:n mukaan kunta voi järjestää myös asumispalveluja. Asumispalvelut voidaan käytännössä järjestää usealla eri tavalla. Palvelutaloissa asuvien palvelut voidaan järjestää myös tukipalveluna. Käytännössä on usein vaikea tehdä rajanvetoa kotipalvelun tukipalvelujen sekä asumispalvelujen korvaamisen välillä. Tiukka tulkinta johtaa käytännössä siihen, että omassa asunnossaan asuvan kotipalvelut voidaan korvata kunnalle, jolloin asianomainen henkilö saa ne maksutta, mutta palvelutalossa asuvan sotainvalidin tukipalveluna järjestettävät palvelut jäisivät korvaamatta, koska ne ovat osa asumispalvelua.

Vanhustenhuollon painopiste on avohuollon palvelujen tehostamisessa ja lisäämisessä. Nykyinen sotilasvammalain korvausjärjestelmä suosii vielä jossain määrin laitoshuollon ratkaisuja, aiheuttaa käytännössä rajanveto-ongelmia asumispalvelujen ja kotipalvelujen suhteen ja voi saattaa sotainvalidit keskenään eriarvoiseen asemaan asumismuodosta riippuen.

Sotilasvammalain mukainen järjestelmä, jonka nojalla valtio korvaa kunnille eräät keskeiset sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen järjestämisestä aiheutuneet kustannukset, toimii pääsääntöisesti hyvin. Kun korvausjärjestelmässä on kuitenkin asumispalvelujen korvattavuutta koskevia ongelmia käytännössä aiheuttava epäkohta, ehdotetaan, että kunnan sosiaalihuoltolain nojalla järjestämät asumispalvelut korvattaisiin asumispalveluihin liittyvien palvelujen osalta kunnalle vastaavasti kuin kotipalvelujen tukipalvelut. Huoneenvuokralain mukaista vuokraa ei korvattaisi, vaan se jäisi sotainvalidin itsensä maksettavaksi. Palvelut tulisivat sotainvalidille maksuttomiksi.

Sotilasvammalain 6 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että vahingoittuneelle tai sairastuneelle, jonka työkyvyttömyysaste on vähintään 30 prosenttia, voidaan korvata myös sosiaalihuoltolain 17 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettu asumispalvelut. Sotainvalidille sosiaalihuoltolain nojalla järjestetyt asumispalvelut, lukuun ottamatta huoneenvuokralain mukaista osuutta, korvattaisiin kunnalle vastaavan suuruisena kuin tukipalvelut. Korvaukses-

ta säädetäisiin kuten kotipalveluistakin sotilasvammalain eräiden säännösten soveltamisesta annetussa asetuksessa (1117/85). Korvauksen perusteena olisi asumispalveluihin liittyvistä tukipalveluista asiakkailta perittävä maksu kaksinkertaisena. Kun huomattava osa asumispalveluihin sisältyvistä palveluista voidaan järjestää tukipalveluina, ehdotus on yhdenmukainen voimassa olevan tukipalvelujen korvausperusteen kanssa.

Asumispalvelut perustuvat vuokrasuhteeseen. Jos asiakkaalta ei kuitenkaan asumispalveluysikössä peritä vuokraa, vaan pelkästään sosiaalipalveluista perittävistä maksuista annetun asetuksen 4 §:n 1 momentissa tarkoitettu maksu, tulisi vuokraa vastaava osuus määritellä erikseen, ja kunnalle korvattaisiin vain palveluiden osuutta vastaava määrä kaksinkertaisena.

2. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä vuosina 1990—1994 annetun valtakunnallisen suunnitelman mukaan sosiaali- ja peruspalvelujärjestelmää on tavoitteena kehittää siten, että muun muassa kotipalveluista, asumispalveluista ja kuntouttavasta sekä lyhytaikaisesta hoidosta muodostuu yhtenäinen palvelukokonaisuus. Suunnitelman mukaan palveluasumista järjestetään vuoden 1991 loppuun mennessä vähintään 1,5 prosentille 65 vuotta täyttäneistä.

Sotainvalidien ikä, vammat ja sairaudet huomioon ottaen voidaan arvioida, että he ovat keskimäärin muuta samanikäistä väestöä enemmän palveluasumisen tarpeessa. Sotainvalideja, joiden haitta-aste on vähintään 30 prosenttia, on noin 18 000. Yleisen arvioidun palvelujen tarpeen perusteella voidaan arvioida, että heistä noin kolme prosenttia eli arviolta 600 olisi asumispalveluiden tarpeessa.

Vuonna 1989 tukipalvelua saavan invalidin osalta tukipalveluista aiheutuneet kustannukset ovat olleet keskimäärin 900 markkaa kuukaudessa eli 10 800 markkaa vuodessa. Tällä perusteella voidaan arvioida, että ehdotetun palveluasumisen järjestämisestä aiheutuvat kustannukset tulisivat olemaan noin 6 miljoonaa markkaa vuodessa.

3. Voimaantulo

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1991.

Laki**sotilasvammalain 6 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 28 päivänä toukokuuta 1948 annetun sotilasvammalain (404/48) 6 §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on 31 päivänä joulukuuta 1985 annetussa laissa (1116/85), seuraavasti:

6 §

Vahingoittuneelle tai sairastuneelle, jonka työkyvyttömyysaste on vähintään 30 prosenttia, korvataan sosiaalihuoltolain (710/82) 17 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaisista kotipalveluista ja 4 kohdan mukaisista asumispalveluista sekä kansanterveyslain (66/72) 14 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaisista sairaanhoi-

don palveluista aiheutuneet kustannukset. Palvelu- tai tukiasunnosta perittävää vuokraa tai vastaavaa maksua ei kuitenkaan korvata. Kotipalvelujen ja asumispalvelujen korvaamisesta säädetään tarkemmin asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1991.

Helsingissä 28 päivänä syyskuuta 1990

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Ministeri *Tuulikki Hämäläinen*

Laki

sotilasvammalain 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 28 päivänä toukokuuta 1948 annetun sotilasvammalain (404/48) 6 §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on 31 päivänä joulukuuta 1985 annetussa laissa (1116/85), seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 §

Vahingoittuneelle tai sairastuneelle, jonka työkyvyttömyysaste on vähintään 30 prosenttia, korvataan sosiaalihuoltolain (710/82) 17 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaisista kotipalveluista sekä kansanterveyslain (66/72) 14 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaisista sairaanhoidon palveluista aiheutuneet kustannukset. Kotipalveluiden korvaamisesta säädetään tarkemmin asetuksella.

Vahingoittuneelle tai sairastuneelle, jonka työkyvyttömyysaste on vähintään 30 prosenttia, korvataan sosiaalihuoltolain (710/82) 17 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaisista kotipalveluista *ja 4 kohdan mukaisista asumispalveluista* sekä kansanterveyslain (66/72) 14 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaisista sairaanhoidon palveluista aiheutuneet kustannukset. *Palvelu- tai tukiasunnosta perittävää vuokraa tai vastaavaa maksua ei kuitenkaan korvata.* Kotipalvelujen *ja asumispalvelujen* korvaamisesta säädetään tarkemmin asetuksella.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 1991.*